

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ.

Αντωνυμίες λέγονται οι λέξεις που χρησιμοποιούμε αντί ονόματος, δηλαδή στη θέση ουσιαστικού ή επιθέτου. Η αντωνυμία πρέπει να αντικαθιστά ένα όνομα που είναι γνωστό ή έχει δηλωθεί τουλάχιστο μια φορά, γιατί διαφορετικά δημιουργείται ασάφεια και αοριστία στο λόγο.

Οι αντωνυμίες διακρίνονται σε **8 είδη**:

- **Προσωπικές:** *εγώ, εσύ, αυτός- αυτή- αυτό.*
Δεν πρέπει να συγχέουμε τα άρθρα με τους αδύνατους τύπους της προσωπικής αντωνυμίας γ' προσώπου (του, της, τον, τους, την, τις, το, τα). Τα άρθρα μπαίνουν πριν από ονόματα, ενώ οι αντωνυμίες πριν ή ύστερα από ρήμα. (το πήρα απόφαση: αντωνυμία).
- **Κτητικές:** *δικός-ή-ό μου, δικός-ή-ό σου, δικός-ή-ό του*
δικός-ή-ό μας, δικός-ή-ό σας, δικός-ή-ό τους.
Δεν πρέπει να συγχέουμε τις κτητικές αντωνυμίες μου, σου, του κλπ με τους αδύνατους τύπους της προσωπικής αντωνυμίας. **Οι προσωπικές αντωνυμίες βρίσκονται πριν ή ύστερα από ρήμα, ενώ οι κτητικές αντωνυμίες μπαίνουν ύστερα από ουσιαστικά.**
Φέρε μας το βιβλίο (προσωπική) αλλά Το βιβλίο μας (κτητική).
- **Δεικτικές:** *αυτός, αυτή, αυτό* *εκείνος, εκείνη, εκείνο*
τέτοιος, τέτοια, τέτοιο *τόσος, τόση, τόσο*
τούτος, τούτη, τούτη.
- **Οριστικές:** *ο ίδιος, η ίδια, το ίδιο*
μόνος μου, μόνη μου, μόνο του.
- **Αυτοπαθείς:** *του εαυτού μου (σου, του-της), τον εαυτό μου (σου, του-της)*
του εαυτού μας (σας, τους), τους εαυτούς μας(σας, τους).
- **Ερωτηματικές:** *ποιος, ποια, ποιο*
πόσος, πόση, πόσο
τι (άκλιτο).
- **Αόριστες:** *ένας, μία, ένα* *κανένας, καμία, κανένα*
κάποιος, κάποια, κάποιος *μερικοί, μερικές, μερικά*
άλλος, άλλη, άλλο *κάμποσος, κάμποση, κάμποσο*
καθένας, καθεμία, καθένα *κάτι, κατιτί(άκλιτα)*
τίποτα(άκλιτο) *κάθε, καθετί (άκλιτα)*
ο, η, το δείνα/ ο, η, το τάδε (άκλιτα)

Η Αόριστη αντωνυμία *ένας, μία, ένα* αντικαθιστά ουσιαστικά και είναι μόνη της στο λόγο. (ένας κάποτε πήγαινε...)

Το Αόριστο άρθρο *ένας, μία, ένα* συνοδεύει ουσιαστικά. (ένας άνθρωπος προχωρούσε...)

Το Αριθμητικό *ένας, μία, ένα* αντιδιαστέλλει τη μονάδα με τα πολλά. (στο δωμάτιο ήταν άλλος ένας άνθρωπος).

- **Αναφορικές:** *ο οποίος, η οποία, το οποίο* *όποιος, όποια, όποιο*
όσος, όση, όσο *που*
ό,τι

Συντακτικά οι αντωνυμίες χρησιμοποιούνται στο λόγο όπως και τα ονόματα που αντικαθιστούν. Δηλαδή τις συναντάμε ως:

- **Υποκείμενο:** **Εμείς** είμαστε μαθητές της Β΄ τάξης Γυμνασίου.
- **Αντικείμενο:** Τον κατηγόρησαν ως καταχραστή.
- **Κατηγορούμενο:** Ποιος είσαι εσύ;
- **Επιθετικός προσδιορισμός:** Αυτός ο άνθρωπος είναι επικίνδυνος.
- **Γενική προσδιοριστική:** Η ζωή μου είναι μονότονη.
- **Συνοδεύουν προθέσεις:** Το έμαθα από σένα.

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΛΕΞΕΩΝ

Οι λέξεις που σχηματίστηκαν από την ίδια απλή λέξη είτε με παραγωγή είτε με σύνθεση αποτελούν μια **οικογένεια** λέξεων. Οι λέξεις αυτές λέγονται **συγγενικές**.

(*θάλασσα, θαλάσσιος, θαλασσινός, θαλασσή, θαλασσογράφος, θαλασσόλυκος, προσθαλάσωση, ...*).

Όταν μια λέξη είναι σύνθετη, ανήκει στην ετυμολογική οικογένεια και του α΄ και του β΄ συνθετικού.

Καταγράφω: α΄ συνθετικό : κατά **κατα**ζητούμαι, **κατα**βάλλω, **κατά**λογος...
β΄ συνθετικό: γράφω γραφή, γραφτό, γραφείο, γραφειοκράτης...

